

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Ett arkeologiskt bidrag till bestämmandet af Sigtuna stads ålder
Arne, Ture J.

Fornvännen 6, 203-204

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1911_203

Ingår i: samla.raa.se

med 7 "ihåliga fördjupningar", som uppstått då den heliga Sigfrid legat på knä på stenen, försänkt i bön.

En lustig liten berättelse kan jag anföra från Danmark om en sten med fotsulor. Som bekant förknippas inom folktron fornlämningar och fornfynd med historiska händelser, framför allt krigiska. I södra Östergötland hänföres fornborgarna till Dackefejden, i vissa delar af Tyskland är lika visst Schwedenstein eller Schwedenschanze ett vanligt namn på forntida befästningsverk. I Danmark, framför allt i Jylland, som under Karl X Gustafs krig öfversvämmades af den svenska soldatesken, är det "svenskerkrigen", som får bära skulden såväl till graffält som till vikingatidens silfverskatter. Och när svensken var i Odense, fanns det där en ärbar jungfru, som förföljdes af några svenskar. För att frälsa sin ära flydde hon upp i S:t Knuds torn; men äfven där eftersträfvade de henne. Hon hoppade då ut genom en af tornets gluggar och föll på en stor sten med sådan styrka, att stenen gaf efter och märken af båda hennes fötter nedtrycktes däri. "Och ses denna sten med slika fotspår ännu på den platsen Klingenberg, alldeles utanför porten af det forna S:t Knuds kloster".¹

ETT ARKEOLOGISKT BIDRAG TILL BESTÄMMANDET AF SIGTUNA STADS ÅLDER.

Meddelande

AF

T. J. ARNE.

omliga forskare ha ansett, att det nuvarande Sigtuna anlagts först efter 1187, det år då esterna uppgifvas ha nedbränt staden. Detta nedbrända Sigtuna skulle då vara identiskt med ett äldre Sigtuna, beläget enligt sägnen vid Signildsberg på Hätunalandet. Re-

¹ J. M. Thiele: *Danmarks Folkesagn*, sid. 78, Jomfruspringet.

dan i ett bref af påfven Alexander (1167—1177) omtalas emellertid ett Fornsigtuna, hvarför det yngre Sigtuna redan då synes ha existerat. Medeltidsarkeologerna Emil Ekhoff och O. Janse äro också ense om att datera ruinkyrkorna i det nuvarande Sigtuna till 1000-talet.

I december innevarande år ha till Statens Historiska Museum inkommit ett par föremål från Sigtuna, som likaledes synas vittna om stadens tillvaro i förra hälften af 1000-talet. Det ena är en med runinskrift försedd kopparask med lock till

Fig. 1.

förvaring af hopfälda vågskålar; den härrör ungefär från tiden 1025—1050. En närmare beskrifning om detta viktiga fynd kommer att lämnas i denna tidskrift. Asken är funnen i en

trädgård i Sigtuna, tillhörig d:r O. Palme, och har af honom inlämnats till Statens Historiska Museum. Det andra i Sigtunas jord påträffade fyndet, som också räddats genom d:r Palme, utgöres af ett byzantinskt kopparmynt, enligt Sabatier prägladt för kejsar Johannes Zimisces (969—976) (fig. 1). Det torde vara det första byzantinska kopparmynt, som hittats i svensk jord — silfvermynt, äfven för Johannes Zimisces, äro däremot påträffade i ej så ringa antal. Myntet har sannolikt kommit hit öfver Ryssland, med hvars Storfurste Svjatoslav den byzantinske härskaren utkämpat hårda strider. Synnerligen länge torde detta kopparmynt ej ha varit i rörelsen i Sverige, innan det kom i jorden. Tillräckligt länge har det emellertid varit med för att få frånsidan med dess Kristusbild nästan utplånad. Åtsidan med det likarmade korset och bokstäfverna IC — XC — NI — KA mellan korsarmarna är däremot jämförelsevis väl bevarad.¹

Dessa upptäckter af fornsaker tyda på, att om ett Fornsigtuna existerat, detta måste ha funnits till redan före 1000-talet.

¹ Jfr J. Sabatier, *Description générale des monnaies byzantines*. Pl. XLVIII, 6.